

Péntek Imre

Gébárt - tizenötödösör

A gébárti (zalaegerszegi) nemzetközi művésztelep nagyobb részt visszajáró alkotói az idén folytatták három éve elkezdett programjukat. Festők, szobrászok, keramikusok próbálták kihasználni a rendelkezésre álló kevés időt, hogy létrehozzák az új, vagy befejezzék a tavaly félbe hagyott műtárgyakat. A zárónapon rendezett alkalmi kiállításon, s szabadtéri szoboravatón örömmel konstatálhattuk: az idei „termés” ismét érdekes, színvonalas, s szemmel láthatóan szorosán kötődik a kortárs magyar művészet progresszív vonulatához.

Az új kollekciónak cáfolta azt az előítéletet is, hogy a kortárs művek nem adnak élményt. Az első benyomások megragadóak, elkápráztat a színek és formák kavalkádjá. Világító, sorba rendezett halak, megelevenedett tapétaminták, klasszikussá nemesedett panelépitmények, rács mögé zárt férfitekintetek, márványba dermedt rongyok fogadnak. A témák, motívumok a köznapokból vették, de mégsem a megszokottak. Mintha olyan érzésünk lenne, az alkotók nem elégszenek meg a primer látvánnyal: keresik benne a rejtettet, a vizuális többletet, amit érdemes művé komponálni. Keresik a struktúrát, mely a véletlenszerűben, a kaotikusban is jelen van, szervező erőként. Végül is erről szól a mai művészet: a látvány és struktúra viszonyáról, összefüggéseiről, a „visszavezethetőségek” paradoxonáról. Az analízis szenvedélyéről, mely az élénk társuló érzéki szín és formaözönyt képes alávetni bizonyos művészi rendezőelveknek; másfelől: a rideg, mértani-logikai alakzatok felbomlasztásáról, elevevá várszólásáról.

Szeretnék elhítenni: minden más, mint amit látunk.

És ebben a játékban könnyedén partnerekké válhatunk.

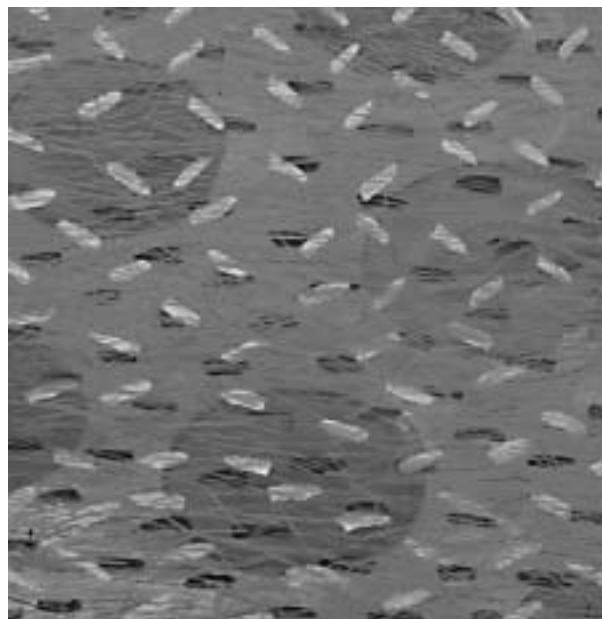
Már csak azért is, mert a résztvevők egy-egy projektjével már korábban találkozhattunk, most újabb variációk, konfigurációk lepnek meg, nyűgöznek le.

Ernszt András tovább építi „tapéta-világát” „gébárti” művein, szitanyomatokon, két irányba is. Az egyik sorozaton a fűszálak idézik József Attila sorait: „légy a fűszálon kicsi él, nagyobb leszel a világ tengelyénél...”. Az apró „fűszáltengelyek” látszólag véletlenül helyezkednek el a „képmezőn”, de egy kis figyelemmel ritmusok, hullámszások, interferenciák kápráztatnak el bennünket. A fűszálak „bordái” mögött ott lüktet valami – a természet nem szűnő, éltető impulzusa. Talál a cím: *Valami mögött I-IV*. A másik irány: rejtett, de mégis kivehető jelek tagolják, értelmezik, írják felül a pazar színekből összeálló, karakteres mintázatot. (*Rejtett jel*)

Knyihár Amarilla ugyancsak nem elégszik meg a „puszta”



Knyihár Amarilla: Zsolt szeme - olaj, vászon



Ernszt András: Méteres füves kép V. - akril, szita, vászon

látvánnyal: portékat fest, de az analízis szenvedély „elrontja” ezeket, hol vonalakkal, hol négyzethálósággal tagolja, bontja fel a magától értetődő egységét. Az egészben a részleteket érdeklik. A „kimetszett”, kipreparált valóság. *A Zsolt szeme I. II.* – mely alapján véve remekül megoldott arcrészlet – így válik vizuális értekezéssé, egy logikusan végiggondolt kísérlet prepará-



Pinczehelyi Sándor: Megfordítható kép - akryl, szita, vászon



Sorin Sorasan: Urbánus tájkép I. - akryl, vászon



Pokorny Attila: Lepel - carrarai márvány

tumává. A megjelenített síkfelület mögött tátongó tér van, arc van, és metsző tekintetű, kék szem van.

Pinczehelyi Sándor folytatta „rurális” nyomatsorozatát – melynek tavalyi darabjai a Spájs című pécsi tárlatán is láthatók –, amikor is a kakas, bárány és malac kerül „személyes” viszonyba a festő arcképével. Ezúttal halak „rétegződnek” vegyes technikájú, hallatlan szellemességgel megkom-



K. Krawczun Halina: Szarvassá változott fiúk - rakozott kerámia

ponált képein. A *Pöttyök II.* a pikkelyek szerialisására mutat rá, a *Megfordítható kép* egymásba játssza, optikai zavart keltve, a haltesteket, s így válik relativvá a fönt és a lent. És megfordíthatóvá a kép. Pinczehelyi erénye ismét kiváló: a mindennapi tárgyat, lényt új kontextusba helyezi, valamiféle profán szertartás részévé avatja. A profán szakralitás jeleneteivel hökkent meg, mint már annyiszor, és jót mosolyog kékre festett bajusza alatt.

Sorin Sorasan Kolozsvárról érkezett és egy egészen sajátos, de a többség személetéhez illeszkedő programmal. Ő a paneltömbök „szerelmese”, ennek az elidegenült blokkjának akar új jelentést adni. Más szemmel tekint (ő is) a megszokottra: ahol a közönséges szem unalmat és lélekölő ismétlődést, sivárságot lát, festőnket elragadja az épület-tömbök monumentalitása, vonulata, arányainak játéka. Már-már klasszicizálódnak ecsetje nyomán a nyomasztó panelhalmok, ipari műemlékké nemesednek, a harmónia és a szépség sincs megtagadva tőlük. Nyilván ebben sajátos ironia is megnyilvánul: de épp azáltal hat, hogy bravúros, meggyőző festői látásmóddal ábrázolja a szociális (szo-

cialista) tér- és lakóhelyképzés építmény-alakzatait, lakópiramisait.

Halina Krawczun ismét bizonyította: a kerámiaszobrászat magasrendű művelője. Ezúttal a Bartók évi A szarvassá változott fiúk c. ballada és a Cantata profana ihlette meg. Sajátos műfaji ötvözetet hozva létre, a zene, a balett és a képzőművészet hatáselemeiből. A 9 szarvas test lebegése-hullámmozása – mely a színes raku technikájával készült – valódi trouville. A második „kör” nála is már sajátos elvonatkoztatás: az agancsok önálló életre kelnek, ennek a burjánzása, stuktúrája, térbeli plasztikája az, ami kerámia szoborban fogalmazódik meg.

A plasztikák tekintetében ismét gazdag a termés: a marosvásárhelyi Pokorny Attila egy lepréselt, gondosan rétegzett rongycsomónak „állít emléket”. A lepel, a drapéria – jól ismertek a klasszikus és a klasszicista szobrászatból – nemessége, előkelősége ezúttal egy elhasznált rongycsomóba költözött. A carrarai márvány fehérsége, a kidolgozottság mivessége szinte misztikus

magasságba emeli ezt az közönséges, kifacsart szövetdarabot.

Végül két új mű nyert elhelyezést a szoborparkban: Nyári Zsolt *Fer-tája* – egy kedves, jellegzetes női aktrészlettel gazdagítja a változatos műegyüttest. Az általa megfaragott testrészek kettős, hullámmozó formája remekül rímeli a táj formációira; biztosan lesz majd (féri)kéz, amely végigsimítja a tenyérbe kíváncskozó felületeken.

Kuti László kenyér-cipő-vegni sorozatának tavaly elkezdett darabját hozta végleges formába: a felnagyítás nyugodt méltóságot, ünnepélyességet ad mindennapi kenyér-rüneknek. Ismét kiderül: a kiemelés, megformálás képes a legköznapibb tárgyat is műalkotássá változtatni.

A folytatás és folytonosság alapja, jogosultsága ismét, ebben az évben is megképződött: minőségi alkotásokkal, melyek bizonyítékai a gébárti szellemiségnek, tovább gazdagítva a virtuális zalaegerszegi képtárat, a kortárs magyar képzőművészetet.

Nyári Zsolt: Fer-táj - süttöi mézskő (Gébárti szoborpark)

